

Hospodaření římskokatolické církve v roce 2017

Praha, 21.11.2018

Motto: „Církevní peníze jsou vidět.“

Kostel sv. Maxmiliána, Hukvaldy

Mons. Martin David

pomocný biskup
a generální vikář Ostravsko-opavské diecéze

„Preferujeme spolupráci na lokální úrovni, zejména krajské a obecní. Podpora regionálního rozvoje je naším hlavním zájmem.“

P. ThLic. Stanislav Příbyl, ThD. CSsR

generální sekretář České biskupské konference

„Přestaneme-li pečovat o naše kulturní dědictví, jsou obavy o budoucnost křesťanské tváře naší společnosti oprávněné.“

Ing. Petr Skočdopole

ředitel společnosti
Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s.r.o.

„V lesích hospodaříme s dlouhodobou vizí. Lesy spravujeme s pokorou k našim předchůdcům a s odpovědností k těm, kterým budeme správu lesů v budoucnu předávat. Snažíme se zachovat rovnováhu mezi ekonomickou, ekologickou a sociální funkcí lesa.“

RNDr. Karel Matyska, CSc.

ekonomický poradce ČBK

„Církev má povinnost spravovat majetek tak, aby byl zachován pro budoucí generace a aby ze zisků ze správy tohoto majetku mohla financovat své poslání a provoz.“

Základní informace o katolické církvi

Česká biskupská konference - zastřešující orgán

dle zákona o církvích (MKČR - CPO)

biskupství

Praha

Plzeň

Litoměřice

Hradec
Králové

České
Budějovice

Olomouc

Ostrava

Brno

řeckokatol.
exarchát

farnosti

kapituly

Charity

ostatní

s.r.o.

a.s.

školy

spolky

MŠMT

Katolickou církev tvoří velké množství církevních právnických osob. V ČR je celkem 8 diecézí (řízeny biskupstvími). K církvi patří i řeholní společnosti (mužské a ženské), tzv. řády, které mají svou míru nezávislosti. Jsou sdruženy ve své vlastní konferenci jako samostatné právní subjekty.

Hospodaření římskokatolické církve v roce 2017

- příjmy katolické církve v ČR na hlavní činnost klesají
 - státní příspěvek 803 mil. - meziročně klesá o 5,3 % (- 45 mil.)
 - splátka za nevrácený majetek 1.327 mil. - meziročně přibližně stejná
 - dary a sbírky 725 mil. - meziroční pokles (- 82 mil.)
 - dotace klesly na 657 mil. (- 9 mil.)
- náklady na hlavní činnost - církevní služby - mírně rostou (meziročně zhruba o 9-10 %) kontinuálně od r. 2015
- investice do vedlejší - hospodářské činnosti - výrazně rostou - v r. 2017 vzrostly o 50 % oproti předchozímu roku
 - **přímé investice do boje s klimatickými změnami a škůdci v lesích přesahují 20 milionů ročně**
 - **ztráty lesních správ způsobené klimatickými změnami jdou ročně do stovek milionů korun**

Výdaje římskokatolické církve v roce 2017

- náklady na hlavní činnost (služby církve, mzdy)
- investice do vedlejší - hospodářské činnosti (zemědělství, lesnictví, nemovitosti, vlastní podnikání)
- finanční investice (obchodovatelné; etické investování)
- náklady a investice na sociální projekty, vzdělávání a péči o kulturní dědictví

2 874 mil.

Meziročně cca 10% nárůst

1 663 mil.

Nárůst o více než 50 %

259 mil.

Nárůst na téměř dvojnásobek oproti 2016

879 mil.

Meziročně pokles o 3 %

Jedná se o úhrn dat za všechny diecéze římskokatolické církve za rok 2017.

Neobsahuje výdaje a náklady řádů a kongregací, Apoštolského exarchátu řeckokatolické církve a nezávislé hospodaření školských zařízení, zdravotnických zařízení a Charit.

The background of the slide is a photograph of a forest. In the foreground, there are green grasses and several tall purple foxglove flowers. The middle ground is dominated by a dense forest of tall, thin evergreen trees. The sky is bright and slightly overcast. A large white semi-transparent rectangle is centered over the image, containing the main text in red.

Rozvoj regionů,
péče o lesy a polnosti
tvoří pilíř církevního hospodaření

Církev jako vlastník lesů

S půdou a lesy hospodaří mnoho krajských a obecních uskupení. Každý má jinou situaci a své plány. Každá diecéze hospodaří s lesy samostatně:

- Jihočeské katolické lesy s.r.o. - Javorná na Šumavě, Kašperské Hory
- Diecézní lesy Litoměřice s.r.o. - Krušné hory
- Lesní správa Arcidiecéze pražské - Brdské lesy
- Biskupství plzeňské - lesy ve správě farností
- Diecézní lesy Hradec Králové - lesy v okolí Vortové
- Biskupské lesy diecéze ostravsko-opavské - Beskydy, Jeseníky, obora Hukvaldy
- Arcibiskupské lesy a statky s.r.o (Olomouc) - Jeseníky, Hostýnské vrchy, Buchlovské vrchy, Kroměřížsko
- Biskupství brněnské Lesní správa

Někde hospodaří samostatně i farnosti a řeholní řády (Augustiniánské lesy, lesy Želiv apod.)

Lesní hospodaření

hospodaříme na více než 150 tis. ha zemědělské a lesní půdy

↳ z toho je 120 tis. ha lesů je v majetku a péči diecézí.

+ dalších cca 20 tis. ha lesů obhospodařují řády a řehole

- hospodaříme udržitelným způsobem, jde nám o zdraví lesů a půdy
- lesní správy jednotlivých biskupství zaměstnávají celkem 335 pracovníků
- upřednostňujeme spolupráci s místními dodavateli a zpracovateli – více než **1,5 tisíce dodavatelů zejména drobných živnostníků na sezónní práce.**

↳ představuje cca 2,5 tis. pracovníků z regionů.

Stav lesů - klimatické změny

**Chřadnou smrkové porosty,
usychají olše, jasany, duby!**

- klesá hladina spodní vody
 - lesní porosty vysychají
- stoupá podíl nahodilé těžby (20-80 % dle oblasti)
- proti tomu klesá cena dřeva

Potah, lesní správa APHA

Sucho

- sucho nepostihuje jen smrkové porosty, kterých je v ČR nejvíce, v nižších polohách chřadnou i některé listnáče (olše, jasany, duby)
- suchem oslabené porosty nemají sílu se bránit škůdcům
- je potřeba měnit druhovou skladbu našich lesů = vysazovat druhově pestré lesy
- k udržení vody v krajině je nejdůležitější rychlé zalesňování kalamitních holin
- na vodu myslíme i při opravách lesních cest (retenční nádrže, rybníčky)

Náklady na klimatické změny

- od roku 2017 těžíme o 30 % dřeva víc než stanoví LHP (lesní hospodářský plán)
- přebytek smrkového dřeva na trhu. Ztráty jdou do stovek milionů ročně
- zpeněžení vytěženého smrkového dříví od r. 2017 klesá
(meziroční propad ceny 2017/2018 cca o 600 Kč/m³)
- přímé investice na aktivní obranná a ochranná opatření v lesích přesahují 20 mil. ročně
- nárůst pěstební činnosti = zvýšený rozsah zalesňování a následná péče o založené kultury (buřeň, zvěř)

Skládka kulatiny

Příklad citlivé investice do lesa

- výstavba lesní cesty k Červené boudě na polesí Rožmitál pod Třemšínem - 6,5 mil. Kč

Zalesňování

v roce 2017 jsme vysadili 5.600.000 nových stromků

v roce 2018 přesáhne počet nových sazenic 7.200.000

- v obnovovaných porostech zvyšujeme zastoupení listnatých dřevin nad rámec zákona o lesích
- očekáváme, že vyšší náklady při výsadbě a péči se vrátí v budoucnu v podobě stabilnějších porostů

Na každou domácnost v ČR připadají v roce 2018 téměř dva nově vysazené stromky v církevních lesích na území ČR.

Sázení stromu, biskup Martin David, obora Hukvaldy

Příklady investic do obnovy lesů

- obnova porostu náhradních dřevin polesí Blatno (Krušné hory)
 - víc než 10,3 mil. Kč do přeměny druhové skladby našich lesů
 - s podporou Operačního programu životního prostředí a PRV
- v jižních Brdech a Posázaví byla a je realizována pro podporu biodiverzity výsadba jedlí a buků

Příklady rekonstrukcí v lesích

- rekonstrukce historické budovy polesí Mírov včetně hospodářských stavení
 - září 2016 - srpen 2017 - 17,6 mil. Kč

- rekonstrukce lesní cesty Javorová
 - 4,9 mil. Kč

725 milionů na obnovu kulturního dědictví

Varhany v kostele sv. Jindřicha,
Staré Hamry, na opravu teprve čekají

Pečujeme o kulturní krajinu

- **v majetku diecézí katolické církve je aktuálně 4.700 kostelů a kaplí na území ČR**
- kromě toho se církve stará i o řadu klášterů a historických objektů - celkem jde o víc než 6.500 historických objektů
- **na obnovu svěřených objektů v roce 2017 vynaložily diecéze římskokatolické církve 725 milionů Kč (+21mil)**
 - Památkově chráněné objekty nelze udržovat pouze z církevních zdrojů. Projekty obnovy kulturních památek jsou spolufinancovány ze státního a krajských rozpočtů a ze soukromých sbírek. Snažíme se také čerpat z EU fondů.

Řadu oprav historicky cenných objektů financují přímo řády a kongregace (není zahrnuto ve výše uvedených výdajích).

Horní Police

Příklady oprav

- rekonstrukce poutního areálu kostela Navštívení Panny Marie v Horní Polici, farnost se na opravách podílí částkou cca 10 mil. korun
- nové zvony Liběšice u Žatce, Vyskeř - 1,1 mil. Kč
- zvon "Jakub Maria" v kostele sv. Jakuba - 2,3 mil. Kč
 - investorem je ŘKF arciděkanství Kutná Hora

Horní Police

Zpřístupnění kostelů a církevních objektů

- **Noc kostelů** - konec května - tradiční akce, účastní se 11 % obyvatel ČR
- **Otevřené chrámy Ostravsko**
 - sezóna 2017 více než 130 tisíc vstupů do kostelů, sezóna 2018 téměř 170 tisíc návštěv
 - nejnavštěvovanější: katedrála Božského Spasitele v centru Ostravy a kostel svatého Maxmiliána v Hukvaldech
- **Církevní turistika** – www.cirkevnuturistika.cz

Hukvaldy

Ostrava

Šlapanice u Brna

Noc kostelů, Třeboň

A photograph of a person sitting in a wheelchair, partially obscured by a white mesh overlay. The person is wearing a blue long-sleeved shirt and an orange blanket. The background shows a stone wall and a metal railing.

Péče na prvním místě 140 mil. na vzdělávání a sociální projekty

Domov sv. Alžběty, Žernůvka

77 milionů do vzdělávání

V roce 2017 vynaložily diecéze římskokatolické církve do rozvoje škol 77,4 milionů korun.

- římskokatolická církev v ČR zřizuje prostřednictvím diecézí nebo farností 62 škol a školských zařízení, od mateřských škol až po gymnázia
- dalších 39 škol a školských zařízení mají na starosti řády a kongregace (jejich výdaje nejsou v uvedených investicích zahrnuty)
- celkem se jedná o 101 zřízených školských subjektů
 - ve školním roce 2018/19 byla otevřena jedna nová škola a jedno školské zařízení
 - oproti 2016/17 jsme ve školním roce 2017/18 zaznamenali 6% nárůst zaměstnanců v církevním školství, u učitelů 2,5% a téměř 15% u ostatních pracovníků

Den církevních škol, Brno

Příklady investic do škol

- v září 2018 otevřena Střední odborná škola sv. Jana Boska v Kroměříži s obory lesnictví a zemědělství
 - Arcibiskupství olomoucké přispělo 420 tis. na vybavení
- v září 2018 otevřena Křesťanská pedagogicko-psychologická poradna v Plzni na Slovanech
- Biskupské gymnázium v Č. Budějovicích - nové učebny, bezbariérový přístup a odpočinková zóna pro studenty
 - biskupství přispělo částkou 5 mil. Kč (celková výše investice 25 mil. Kč)
- Škola sv. Augustina, Praha Krč - přípravy na zahájení provozu gymnázia a učebny chemie pro 2. stupeň
 - 9 mil. Kč
 - nové církevní gymnázium otevřou augustiniáni v Praze ve školním roce 2019/2020

Biskupské gymnázium Č. Budějovice

Pomáháme potřebným

- zvyšujeme investice do oblasti sociální péče a zdravotnictví
- starat se o nemocné a potřebné je prioritou církve
- **celkové přímé náklady a investice diecézí římskokatolické církve na projekty z oblasti zdravotní a sociální péče v roce 2017 činily 54 milionů korun**
(více než dvojnásobek oproti roku 2016)
- v ČR existují 3 církevní nemocnice
- řadu sociálních projektů realizují jednotlivé farnosti
- kromě toho je ČBK zřizovatelem Charity Česká republika

Sociální a zdravotnické péči se věnují také jednotlivé řády a kongregace. Jejich výdaje nejsou zahrnuty v uvedené částce.

Den nemocných, Boromejky, Praha

Příklady projektů zdravotní a sociální péče

- Charita Česká republika v roce 2017 provozovala téměř **1.340 služeb**, evidovala více než **144.750 klientů** a **zaměstnávala** téměř **7.970 osob**
- Sociální podnik Melivita zřízený Diecézní charitou ostravsko-opavskou, projekt Chytrá svačina
 - v r. 2017 byl Ostravsko-opavským biskupstvím podpořen částkou 250 tis. korun
- Biskupství ČB - podpora domácí hospicové péče (Pelhřimov)
 - 66 tis. Kč v r. 2018

Domácí hospic, Pelhřimov

**Církev je především o lidech,
dáváme práci víc než 15.000 lidem**

Žehnání polesí Domašov, ALSOL

Církev jako zaměstnavatel

- **3.452 přímých zaměstnanců** jednotlivých biskupství ČR (včetně duchovních) v r. 2017
 - (+ 8 % oproti roku 2016)
- 335 zaměstnanců lesních správ jednotlivých biskupství
- církví zřizované **charity** zaměstnávají **7.970** lidí (+170 oproti 2016)
- v církevních školách okolo **2.800 učitelů** a cca **1.000 dalších zaměstnanců**

Na mzdy zaměstnanců vynaložily diecéze římskokatolické církve v roce 2017 částku 1.121 milionů korun.

Pout' charit, Štípa

Kněží a duchovní

- na území ČR aktuálně působí cca **1.700 duchovních**
- průměrná hrubá mzda kněží je 20.900,- Kč
 - + meziročně roste o 7,5 %
 - je to o 8.500 korun měsíčně méně než je průměr v ČR - dle ČSÚ byla v roce 2017 průměrná měsíční mzda 29.496 korun hrubého

Kněžské svěcení, Hradec Králové

Pár čísel o hospodaření diecézí závěrem

- diecéze dosáhly hospodářského výsledku z hospodářské činnosti 498 mil Kč
- diecéze použily tento zisk z větší části na výdaje na duchovní činnost, která měla v r. 2017 ztrátu - 486 mil Kč
- diecéze zaplatily v r. 2017 na dani z příjmu 67 mil Kč a na dani z nemovitostí 57 mil Kč
- diecéze investovaly s cílem budoucích výnosů na zajištění svého poslání
 - do nemovitostí 987 mil Kč
 - finanční investice 654 mil Kč

Výhledy 2018 + finanční nezávislost

- příjmy budou klesat, díky restitucím nebudeme bohatí
- stát nám nevrátí všechno, co si vzal
- navrácený majetek ve špatném stavu chceme opravovat
- majetek budeme spravovat, z výnosů budeme financovat naše poslání
- o služby církve je zájem, chceme je rozšiřovat a zkvalitňovat

Výhledy 2018 + lesní hospodaření

- církevní lesy pro lidi a lidé, kteří umí pečovat o lesy
(lesnické školy, turistické stezky, ...)
- spolupráce s dodavateli v regionu
- trvale udržitelný rozvoj (lesy za 200 let)
- intenzivní zalesňování a zadržování vody v krajině
- boj se suchem a škůdci
- být dobrým a stabilním zaměstnavatelem
- sociální - ekonomická - ekologická rovnováha

Výhledy 2018 + opravy a regionální rozvoj

- pomáhat lidem dobře žít
- vytvářet pospolitost, podporovat duchovní život a rozvoj společnosti
- pomáhat budovat vzdělanou a slušnou společnost
- pečovat o slabé, osamocené a nemocné
- podporovat regionální hospodaření, starat se o kulturní krajinu
- opravovat kostely a jiné historické památky

Děkujeme za pozornost!

další informace najdete na

www.cirkev.cz

v prezentaci byly použity fotografie od: Lenka Chytilová, P. Dariusz Jedrzejski, kolektiv autorů Člověk a víra, archiv lesních správ církevních vlastníků lesů, Lašská brána Beskyd, Biskupství ostravsko-opavské

cirkev.cz
Katolická církev v ČR